

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

О.В.Роженко, Ю.Є.Кучер

ЕКОНОМІКА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Кривий Ріг
2017

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра підприємництва і торгівлі

О.В.Роженко, Ю.Є.Кучер

ЕКОНОМІКА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Методичні рекомендації для вивчення дисципліни

Затверджено на засіданні
кафедри підприємництва і торгівлі
Протокол № 1
від «30» серпня 2017 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол №1
від «29» вересня 2017 р.

**Кривий Ріг
2017**

УДК 334.758.2 (072)

Р62

Рецензенти:

О.Є. Бавико - докор екон. наук, доцент

О.О. Зиза - канд. екон. наук, доцент

Роженко, О.В.

Р62 Економіка малого бізнесу [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. Для студентів ступеня «бакалавр» / О.В. Роженко, Ю.Є. Кучер; Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. Підприємництва і торгівлі. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2017. – 76 с.

Методичні рекомендації призначені для студентів всіх форм навчання і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань для самостійного вивчення та розподілу балів за видами робіт, що виконуються студентами протягом вивчення дисципліни. Методичні рекомендації містять перелік питань для підготовки до підсумкового контролю та перелік основної та додаткової літератури.

УДК 334.758.2 (072)

© Роженко О.В., 2017

© Донецький національний
університет економіки і торгівлі імені
Михайла Туган-Барановського, 2017

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	18
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу	19
Змістовий модуль 2. Основи управління господарською діяльністю малого підприємства	26
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	37
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу	38
Змістовий модуль 2. Основи управління господарською діяльністю малого підприємства	68

ВСТУП

Поетапний перехід від концепції класичної школи до сучасного уявлення про поняття «малий бізнес» зумовив необхідність модифікації термінології з урахуванням особливостей функціонування у вітчизняній економічній системі. Необхідним елементом малого бізнесу є його суспільно корисна спрямованість, під якою мається на увазі планомірна діяльність, що має чітко виражену суспільну значущість, і при орієнтуванні на мале підприємництво дозволяє виявити бізнес-процес, спрямований в кінцевому результаті не тільки на отримання прибутку, а й на реалізацію певної соціально-економічної мети.

Метою дисципліни «Економіка малого бізнесу» є вивчення студентами сутності і ролі малого бізнесу в економіці держави, формування у студентів системи знань, умінь і навичок щодо основних аспектів створення малого підприємства та оцінки результатів його діяльності.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути такі **компетенції**:

знання і розуміння:

основних методів організації підприємств малого бізнесу;
системи державної підтримки розвитку малого бізнесу;
знання основних податкових пільг підприємствам малого бізнесу;
системи формування та управління доходами малого підприємства;
порядку організації підприємства малого бізнесу;
основ управління господарською діяльністю малого підприємства в умовах сучасного оподаткування

застосування знань і розуміння:

уміти визначати ефективну систему оподаткування малого підприємства,
уміти проводити оцінку ефективності управління витратами підприємства малого бізнесу;
зареєструвати та провести ліцензування діяльності малого підприємства з урахуванням особливостей його організаційно-правових форм;

формування суджень:

визначати оптимальну систему оподаткування малого підприємства;
проводити аналіз результатів господарсько-фінансової діяльності підприємств малого бізнесу;
обґрунтовувати та приймати зважені рішення з усіх питань щодо управління малим підприємством

ЧАСТИНА 1.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	За вибором студента напряму підготовки <u>6.030504 «Економіка підприємства»</u>	
Загальна кількість годин – 90	Семестр	
	7	5
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 6	Лекції	
	13	4
	Практичні, семінарські	
	26	4
	Лабораторні	
	-	-
	Самостійна робота	
	51	82
Вид контролю: екзамен		

2. Ціль та завдання дисципліни

Ціль - вивчення студентами сутності і ролі малого бізнесу в економіці держави, формування у студентів системи знань, умінь і навичок щодо основних аспектів створення малого підприємства та оцінки результатів його діяльності.

Завдання: сприяти засвоюванню основних методів організації підприємств малого бізнесу; формувати у студентів знання щодо системи державної підтримки розвитку малого бізнесу; формувати у студентів уміння і навички визначення ефективної системи оподаткування малого підприємства, знання основних податкових пільг підприємствам малого бізнесу; формувати знання щодо системи формування та управління доходами малого підприємства; формувати у студентів уміння і навички проводити оцінку ефективності управління витратами підприємства малого бізнесу; розвивати економічне мислення студентів шляхом використання методів і форм активного навчання.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.с		л	п	лаб	с.р.с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу										
Тема 1. Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки	8	2	2		4	1	0,5	0,5		10
Тема 2. Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу	10	2	2		6	1	0,5	0,5		10
Тема 3. Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств	8	2	2		4	1	0,5	0,5		10
Тема 4. Система державної підтримки розвитку малого бізнесу	12	2	4		6	1	0,5	0,5		11
Разом за змістовим модулем 1	38	4	10		20	4	2	2		41
Змістовий модуль 2. Основи управління господарською діяльністю малого підприємства										
Тема 5. Оподаткування підприємств малого бізнесу	13	2	4			1	0,5	0,5		10
Тема 6. Управління витратами на підприємстві малого бізнесу	13	1	4			1	0,5	0,5		10
Тема 7. Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств	13	1	4			1	0,5	0,5		10
Тема 8. Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств	13	1	4			1	0,5	0,5		11
Разом за змістовим модулем 2	52	5	16			4	2	2		41
Усього годин	90	13	26			8	4	4		82

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар – розгорнута бесіда Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки	2
2	Семінар запитань і відповідь Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу	2
3	Семінар – дискусія Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств	2
4	Семінар – розгорнута бесіда Система державної підтримки розвитку малого бізнесу	4
5	Семінар з виконанням практичних задач	4

	Оподаткування підприємств малого бізнесу	
6	Семінар з виконанням практичних задач Управління витратами на підприємстві малого бізнесу	4
7	Семінар з виконанням розрахункових задач Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств	4
8	Семінар з виконанням розрахункових задач Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств	4
	Усього	26

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи функціонування підприємства малого бізнесу			
Семінар – розгорнута бесіда Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар запитань і відповідь Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – дискусія Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств	4	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар – розгорнута бесіда Система державної підтримки розвитку малого бізнесу	6	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Разом змістовий	20		

модуль 1			
Змістовий модуль 2. Основи управління господарською діяльністю малого підприємства			
Семінар з виконанням практичних задач Оподаткування підприємств малого бізнесу	7	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3,]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням практичних задач Управління витратами на підприємстві малого бізнесу	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням розрахункових задач Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар з виконанням розрахункових задач Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств	8	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань теми. Джерела [1, 2, 3]. 2. Самотестування.	Фронтальне та індивідуальне опитування
Разом змістовий модуль 2	31		
Разом	51		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності											
	Загальні					Предметно-спеціальні						
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
Знати порядок організації підприємства малого бізнесу							+					
Знати основи управління господарською діяльністю малого підприємства в умовах сучасного оподаткування								+				
Уміння зареєструвати та провести ліцензування							+					

діяльності малого підприємства з урахуванням особливостей його організаційно-правових форм											
Уміння визначити оптимальну систему оподаткування малого підприємства										+	
Уміння проводити аналіз результатів господарсько-фінансової діяльності підприємств малого бізнесу							+				
Уміння обґрунтовувати та приймати зважені рішення з усіх питань щодо управління малим підприємством							+				

8. Стиль викладання

Лекції, практичні та семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Екзамен.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення заліку: на протязі семестру (100 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання (Тези)	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	2	2	1			5
Тема 2	2	2	1			5
Тема 3	2	2	1			5
Тема 4	2	4	1			7
Разом змістовий модуль 1	4	10	4			22
Змістовий модуль 2						
Тема 5	2	4	1			7
Тема 6	2	4	1			7
Тема 7	2	4	1			7

Тема 8	2	4	1			7
Разом змістовий модуль 2	4	16	4			28
Екзамен						50
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
59-30	FX	2, «незадовільно»
0-29	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Комплекти індивідуальних завдань.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Базова

1. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
2. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
3. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
4. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

5. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
6. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
7. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
8. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
9. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
10. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

11. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
14. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
16. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
17. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
18. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
20. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
21. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Тема 1. Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки

Семінар 1.1 Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Економічна сутність малого підприємництва
- 1.2. Основні функції малого бізнесу. Основні види малого бізнесу
- 1.3. Достоїнства і недоліки організації малого бізнесу
- 1.4 Моделі малого підприємництва
- 1.5. Ідентифікація малого підприємництва

2. Індивідуальне тестування

- 2.1. Згідно ст. 62 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV підприємство –
- 2.2. Згідно ст. 55 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкти малого підприємництва –
- 2.3. Згідно ст. 55 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкти мікропідприємництва –
- 2.4. Згідно ст. 56 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкти господарювання –
- 2.5. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV асоціація –
- 2.6. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV корпорація –
- 2.7. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV консорціум –
- 2.8. Згідно ст. 120 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV концерн –
- 2.9. Згідно ст. 119 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV державне (комунальне) господарське об'єднання –
- 2.10. Згідно ст. 16 Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV інноваційне підприємство (інноваційний центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо) –

3. Практичні завдання.

3.1. Побудувати структурно-логічну схему дисципліни.

3.2. Побудувати структурно-логічну схему взаємозв'язків курсу «Економіка малого бізнесу» з іншими дисциплінами і науками.

3.3. Написати есе «Як я бачу місце дисципліни «Економіка малого бізнесу» у своїй фаховій підготовці.

Тема 2. Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу

Семінар 2.1 Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Функції та правовий статус підприємця

1.2 Основні організаційно-правові форми підприємств малого бізнесу

1.3 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок реєстрації та ліцензування діяльності підприємства малого бізнесу

1.4 Порядок реєстрації підприємств малого бізнесу

1.5 Основи ліцензування та патентування підприємств малого бізнесу

1.6 Механізм створення власної справи

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Господарського Кодексу України підприємництво –

2.2 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV державна реєстрація юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, та фізичних осіб-підприємців –

2.3 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань –

2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV реєстраційна справа –

2.5 Згідно ст. 6 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» від 15.05.2003 № 755-IV державний реєстратор –

2.6 Згідно ст. 56 Господарського кодексу України від 16.01.2003 № 436-IV суб'єкт господарювання –

2.7 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII ліцензія –

2.8 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII ліцензування –

2.9 Згідно ст. 1 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII безліцензійна діяльність –

2.10 Згідно ст. 16 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII анулювання ліцензії –

2.11 Згідно ст. 2 Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996 № 98/96-ВР торговий патент –

3. Практичні завдання.

На підставі наведених даних визначте можливість віднесення підприємства до категорії «мале підприємство».

3.1. За минулий рік обсяг реалізації продукції становить 780 тис. грн; собівартість реалізованої продукції — 546 тис. грн; загальний прибуток — 102 тис. грн; вартість основних засобів — 250 тис. грн; випуск продукції на одного працюючого — 15 600 грн.

3. 2. За минулий рік вартість основних засобів становить — 320 тис. грн; вартість оборотних активів — 130 тис. грн; залишок грошових коштів на поточному рахунку — 12 тис. грн; дебіторська заборгованість — 45 тис. грн; кредиторська заборгованість — 60 тис. грн, середньооблікова кількість працюючих — 45 чол. Реалізовано продукції — 28200 виробів, ціна одного виробу — 500 грн.

Тема 3. Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств

Семінар 3.1 Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Джерела формування фінансових ресурсів

1.2 Державна фінансова підтримка малого підприємництва

1.3 Особливості формування фінансових ресурсів малих підприємств за рахунок кредитів комерційних банків

1.4 Лізинг та франчайзинг — види формування фінансових ресурсів малих підприємств

1.5 Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств.
Порядок визначення первісного капіталу на день відкриття малого підприємства

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III банк –

2.2 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III банківський кредит –

2.3 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III вклад (депозит) –

2.4 Згідно ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III капітал статутний –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР фінансовий лізинг –

2.6 Згідно ст. 1 Закону України «Про фінансовий лізинг» від 16.12.1997 № 723/97-ВР лізингодавець –

2.7 Згідно ст. 1 Закону України «Про концесії» від 16.07.1999 № 997-XIV договір концесії –

2.8 Згідно ст. 1 Закону України «Про концесії» від 16.07.1999 № 997-XIV концесіодавець –

2.9 Згідно ст. 1 Закону України «Про концесії» від 16.07.1999 № 997-XIV концесіонер –

2.10 Згідно п. 13 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» від 27.04.2000 № 92 первісна вартість основних засобів, що внесені до статутного капіталу підприємства –

3. Практичні завдання.

3.1. На підставі наведених даних необхідно визначити оптимальний розмір статутного капіталу малого підприємства та найприйнятніші джерела його формування.

Мінімальний розмір статутного капіталу для малого підприємства в період його створення встановлений у сумі 45 тис. грн.

Мале підприємство має такі джерела формування статутного капіталу:

власні кошти засновників — 20 тис. грн;

пайові внески членів малого підприємства — 15 тис. грн;

кредити комерційного банку — 10 тис. грн (відсоткова ставка за користування кредитом встановлена в розмірі 35 % річних);

вартість майна, яка належить працюючим малого підприємства, — 8 тис. грн;

кошти фонду підтримки підприємництва — 3 тис. грн (процентна ставка за користування кредитом встановлена на рівні облікової ставки НБУ).

3.2. Мале підприємство має капітал у розмірі 100 тис. грн. Воно може

вкласти кошти на депозит строковий на рік за процентною ставкою у розмірі 25% річних, або вкладати їх щоквартально під 24% річних. На підставі наведених даних необхідно визначити розмір капіталу і доходу, які одержить мале підприємство через рік у кожному з двох варіантів. Установіть, який варіант укладання коштів прийнятніший для малого підприємства.

3.1. Визначити вартість авансового капіталу за наступними даними. Для впровадження крупного винаходу фірма залучила довгострокові кредити, акції і бюджетні асигнування за даними табл. 1.

Таблиця 1

Джерела фінансування	Питома вага, %	Річні нарахування, %
Довгострокові кредити	30	15
Акції	35	20
Бюджетні кошти	35	0
Разом	100	

Тема 4. Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

Семінар 4.1 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Роль держави в організації малого бізнесу

1.2 Основні напрями державної підтримки малого бізнесу

1.3 Основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність малого бізнесу

1.4 Інфраструктура підтримки малого бізнесу

1.5 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 2 Закону України «Про підприємництво» від 07.02.1991 № 698-ХІІ суб'єкти підприємницької діяльності (підприємці) –

2.2 Згідно ст. 4 Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 № 2063-ІІІ мета державної підтримки малого підприємництва –

2.3 Згідно Постанови КМУ «Про програму розвитку малого підприємництва в Україні на 1997-1998 роки» від 29.01.1997 № 86 фінансово-кредитна підтримка малого підприємництва –

2.4 Згідно ст.14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №4618-VI інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва –

2.5 Згідно ст. 15 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №4618-VI державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва та об'єктів інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва –

3. Практичні завдання.

3.1. Необхідно вибрати найприйнятніший для малого підприємства проект за наступними даними. Мале підприємство розробило два інвестиційні проекти — проект «А» і проект «Б». Проект «А» передбачає обсяг інвестиційних коштів — 2 млн грн, строк експлуатації — 5 років, щорічний чистий прибуток — 800 тис.грн. За проектом «Б» планується обсяг інвестиційних коштів — 1 млн.грн., щорічний чистий прибуток — 320 тис.грн., строк експлуатації 5 років.

3.2. З урахуванням наведених даних необхідно вибрати найоптимальніші пропозиції щодо формування внутрішньої генеральної фінансової стратегії малого підприємства.

(тис. рн.)

Показники		Варіанти		
		№ 1	№ 2	№ 3
1.	Джерела власних коштів	180,7	420,5	340,2
2.	Основні засоби та інші необоротні активи	150,8	545,3	260,2
3.	Наявність власних оборотних коштів	Визначити		
4.	Довгострокові кредити банку	—	150,0	—
5.	Наявність власних і довгострокових джерел формування запасів і витрат	Визначити		
6.	Короткострокові кредити	40,0	40,0	40,0
7.	Загальна сума джерел формування запасів і витрат	Визначити		
8.	Запаси і витрати	45,5	45,5	39,9
9.	Надлишок або нестача власних оборотних коштів	Визначити		
10.	Надлишок або нестача власних і довгострокових джерел формування запасів і витрат	Визначити		
11.	Надлишок або нестача загальної суми джерел формування запасів і витрат	Визначити		

Семінар 4.2 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Інструменти державної політики розвитку малого підприємництва

1.2 Саморегулювання і передача підприємницьким об'єднанням низки державних функцій: види саморегуляції

1.3 Співставлення державного регулювання з саморегулюванням

1.4 Малий бізнес і державні закупівлі

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 17 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 №4618-VI фонди підтримки підприємництва –

2.2 Згідно ст. 1 Закону України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР страхування –

2.3 Згідно ст. 3 Закону України «Про страхування» від 07.03.1996 № 85/96-ВР страховальники –

2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10.04.2014 № 1197-VII державна закупівля –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 10.04.2014 № 1197-VII забезпечення пропозиції конкурсних торгів –

3. Практичні завдання.

3.1 На основі статистичних даних та публікацій оцінити динаміку банкрутства підприємств малого бізнесу в Україні за останні 3 роки.

3.2 Розробити план-проект реструктуризації підприємства малого бізнесу.

3.3. На основі статистичних даних та публікацій запропонувати комплекс заходів з фінансового оздоровлення підприємства малого бізнесу.

3.4 Підготувати есе на одну з наступних тем: «Особливості державної підтримки у проведенні санації і реструктуризації підприємства малого бізнесу» та «Реструктуризація підприємства малого бізнесу: поняття, завдання, форми та етапи».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5. Оподаткування підприємств малого бізнесу

Семінар 5.1 Оподаткування підприємств малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу
- 1.2 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок оподаткування підприємств малого бізнесу
- 1.3 Місце і значення спрощеної системи оподаткування Оподаткування малого бізнесу світовий досвід

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 292.1 Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.2011 № 4014-VI доход платника єдиного податку для фізичної особи-підприємця –

2.2 Згідно ст. 292.1 Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» від 04.11.2011 № 4014-VI доход платника єдиного податку для юридичної особи –

2.3 Згідно ст. 14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI інфраструктура підтримки малого і середнього підприємництва –

2.4 Згідно ст. 14 Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 № 4618-VI об'єкти інфраструктури підтримки малого і середнього підприємництва –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування –

3. Практичні завдання.

3.1 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними.

Суб'єкт підприємництва, який займається роздрібною торгівлею, має дохід за календарний рік в обсязі 258 тис.грн. Кількість найманих працівників

дорівнює 0.

3.2 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними.

Суб'єкт підприємництва, який займається ресторанним господарством, має дохід за календарний рік в обсязі 1258 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 6.

3.3 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними.

Суб'єкт підприємництва, який займається наданням побутових послуг, має дохід за календарний рік в обсязі 275 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 2.

Семінар 5.2 Оподаткування підприємств малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Основні податкові пільги підприємствам малого бізнесу

1.2 Особливості спрощеної системи оподаткування

1.3 Основні види відповідальності підприємств малого бізнесу за здійснення податкових правопорушень

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI Пенсійний фонд України –

2.2 Згідно ст. 1 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI страхові кошти –

2.3 Згідно ст. 20 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI реєстр застрахованих осіб –

2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28.12.2014 № 77-VIII загальнообов'язкове державне соціальне страхування –

2.5 Згідно ст. 4 Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» від 28.12.2014 № 77-VIII фонд соціального страхування України –

3. Практичні завдання.

3.1 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними.

Суб'єкт підприємництва, який займається фінансовим посередництвом, має дохід за календарний рік в обсязі 1200 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 4.

3.2 Розрахувати суму єдиного податку, яка підлягає сплаті до бюджету за наступними даними.

Суб'єкт підприємництва, який займається виробництвом продуктів харчування, має дохід за календарний рік в обсязі 3200 тис.грн. Кількість найманих працівників дорівнює 8.

Тема 6. Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

Семінар 6.1 Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Особливості формування і обліку витрат малих підприємств

1.2 Основні аспекти аналізу витрат підприємств малого бізнесу

1.3 Шляхи оптимізації витрат підприємства

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 прями витрати –

2.2 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 об'єкт витрат –

2.3 Згідно Положення «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку» від 31.12.1999 № 318 запаси –

2.4 Згідно ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 916-XIV нарахування та відповідність доходів і витрат –

2.5 Згідно ст. 4 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 916-XIV історична (фактична) собівартість –

3. Практичні завдання.

3.1 Определить:

а) величину годовых амортизационных отчислений;

б) величину годовых бухгалтерских и экономических издержек предпринимателя;

в) величину его бухгалтерской и экономической прибыли за год.

Сделать выводы по поводу дальнейшего развития собственного дела на основании следующих данных.

Предприниматель владеет небольшим свечным заводиком. Он нанимает трех работников за 15 тыс. грн. в год каждого, и 40 тыс. грн. в год уходит на покупку сырья и материалов с оплатой в начале года. Для этого он должен израсходовать весь свой стартовый капитал суммой 40 тыс. грн. В начале года наш предприниматель закупил на сумму 50 тыс. грн. оборудование, срок службы которого составляет 5 лет, а ликвидационная стоимость равна нулю. Для того чтобы финансировать покупку оборудования, он взял кредит в банке на несколько лет под 10% годовых. Процент по депозитам на два пункта ниже процента по кредитам.

Предприниматель использует собственное помещение в качестве производственного помещения. Это помещение он мог бы сдавать в аренду и получать за него в виде арендной платы 25 тыс. грн. в год. Конкурент предлагает ему рабочее место управляющего на своем, более крупном заводе с оплатой 45 тыс. грн. в год. Суммарный доход от продажи свечей предпринимателем составляет 180 тыс. грн.

3.2 Определить:

- а) величину годовых бухгалтерских и экономических издержек;
- б) величину годовой бухгалтерской и экономической прибыли.

Домашняя хозяйка решила открыть прачечную и рассчитывает получить годовую выручку от этого заведения, равную 120 тыс. грн.

Для того ей необходимо:

1. арендовать помещение и платить годовую арендную плату в размере 30 тыс. грн.;
2. нанять двух помощников с оплатой 20 тыс. грн. в год, труд которых будет оплачиваться из выручки;
3. купить оборудование стоимостью 60 тыс. грн.;
4. оплатить прочие расходы (инвентарь, стиральный порошок, ополаскиватели и т.д.), которые составляют 15 тыс. грн. в год.

Для покупки оборудования, срок службы которого составляет 10 лет, она решила использовать семейные сбережения. Банковский процент по депозитам равен 25%, а по кредитам – 30% годовых.

Семінар 6.2 Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

- 1.1 Управління витратами підприємства
- 1.2 Планування витрат на підприємстві
- 1.3 Облік витрат на малих підприємствах
- 1.4 Контроль і аналіз витрат за підприємстві

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Закону України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 26.04.1996 № 473 собівартість промислової продукції (робіт, послуг) –

2.2 Згідно Закону України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 26.04.1996 № 473 витрати на виробництво валової продукції –

2.3 Згідно Закону України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 26.04.1996 № 473 собівартість товарної продукції –

2.4 Згідно Закону України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 26.04.1996 № 473 планування собівартості продукції для підприємств –

2.5 Згідно Закону України «Про затвердження Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості» від 26.04.1996 № 473 витрати за статтями калькуляції –

3. Практичні завдання.

3.1 Підготувати есе на одну з наступних тем: «Собівартість продукції як показник ефективності виробництва у малому підприємстві» та «Напрямки вдосконалення ціноутворення на продукцію (послуги) в Україні».

3.2 Підготувати доповіді за темами:

– Методологія ціноутворення і цінова політика на підприємстві малого бізнесу.

– Шляхи зниження поточних витрат (собівартості продукції) підприємства малого бізнесу.

3.3 Побудувати структурно-логічну схему співвідношення таких категорій: «витрати», «собівартість», «ціна».

Тема 7. Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

Семінар 7.1 Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Особливості формування доходів малих підприємств

1.2 Визначення видів доходів відповідно до Податкового кодексу України

1.3 Основні аспекти оцінки доходів та прибутку малих підприємств

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 активи –

2.2 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 баланс (звіт про фінансовий стан) –

2.3 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 доходи –

2.4 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 звіт про власний капітал –

2.5 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 звіт про рух грошових коштів –

3. Практичні завдання.

3.1 Знайдіть правильну відповідь.

Еластичність попиту на працю тим вище, чим:

а) нижче доля витрат на працю в витратах фірми;

б) нижче ціна готової продукції;

в) вище цінова еластичність попиту на готову продукцію;

г) менше можливість заміни праці капіталом в даному виробничому процесі.

3.2 Фірма потребує робочої сили та капіталу, щоб виготовити певний продукт. Робоча сила коштує 8 доларів на годину, капітал-12 доларів на годину. При даному обсязі виробництва граничний фізичний продукт робочої сили становить 40 одиниць, а граничний фізичний продукт капіталу становить 60 одиниць. Яку акцію повинна зробити фірма для зменшення виробничих витрат при теперішньому обсязі виробництва ?

Семінар 7.2 Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Управління розподілом прибутку малого бізнесу

- 1.2 Завдання управління прибутком суб'єкта малого бізнесу
- 1.3 Підприємницький дохід як дохід на підприємницький ресурс.
- 1.4 Економічний прибуток, його функції та відмінність від нормального прибутку.

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 інший сукупний дохід –

2.2 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 оборотні активи –

2.3 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 прибуток –

2.4 Згідно Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 сукупний дохід –

2.5 Наказу МФУ «Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73 фінансова діяльність –

2.6 Згідно ст. 134.1.1 Податкового кодексу України від 02.12.2010 № 2755-VI об'єкт оподаткування –

3. Практичні завдання.

3.1 На підставі наведених даних необхідно визначити суму грошових коштів, на яку зменшиться дебіторська заборгованість унаслідок скорочення строку її погашення, і суму прибутку, яку одержить мале підприємство, використовуючи спонтанне фінансування. Рентабельність виробництва — 30 %.

Мале підприємство зі щорічним обсягом реалізації продукції 520 тис.грн., у тому числі з дебіторською заборгованістю 75,3 тис.грн. уклало договір з окремими покупцями про скорочення строків погашення дебіторської заборгованості. Сума дебіторської заборгованості таких покупців становить 30 % загальної суми дебіторської заборгованості. Мале підприємство провадить знижку в разі дострокової оплати платіжних документів у розмірі 2 % до суми платежу.

3.2 На підставі наведених даних необхідно визначити суму грошових коштів, яка вивільнюється внаслідок прискорення оборотності грошових коштів. За даними балансу станом на початок року сума грошових коштів малого підприємства становить 36,5 тис.грн., обсяг реалізації за минулий рік — 395 тис.грн. У плановому періоді передбачається довести обсяг реалізації продукції до 470 тис. грн.

Тема 8. Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

Семінар 8.1 Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Корпоративний план, порядок його складання

1.2 Методи фінансового прогнозування. Прогнозування складання фінансових звітів малих підприємств

1.3 Короткостроковий прогноз фінансового стану малих підприємств

2. Індивідуальне тестування

2.1 Бізнес-план –

2.2 Згідно Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 № 2121-III конфлікт інтересів –

2.3 Згідно Закону України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40-IV інноваційний проект –

2.4 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III державне прогнозування економічного і соціального розвитку –

2.5 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III програми економічного і соціального розвитку –

3. Практичні завдання.

3.1 На підставі наведених у таблиці 1 даних необхідно скласти прогноз руху грошових коштів малого підприємства на кінець планового періоду.

Таблиця 1 – Показники діяльності підприємства

№з/п	Найменування статті	Значення, тис. грн
1.	Виручка від реалізації продукції	85,0
2.	Розрахунки з постачальниками	69,0
3.	Аванси отримані	13,0
4.	Реалізація основних засобів	7,0
5.	Капітальні вкладення	10,0
6.	Залишок грошових коштів на початок планового періоду	2,0
7.	Розрахунки з бюджетом	4,0
8.	Розрахунки по заробітній платі	12,0
9.	Сплачені проценти за банківськими кредитами	9,0
10.	Короткострокові кредити банку	9,0
11.	Повернення короткострокового кредиту банку	15,0

3.2 Використовуючи наведені у таблиці 2 дані необхідно скласти прогнозний звіт про доходи малого підприємства в плановому кварталі.

Таблиця 2 - Показники діяльності підприємства

№ п/п	Показники	Попередній квартал, тис.грн.	Передбачається в плановому кварталі	Плановий квартал, тис.грн.
1	Обсяг реалізованої продукції	760,0	115 %	Визначити
2	Змінні витрати	646,0	85 %	Визначити
3	Валова маржа	114,0	-	Визначити
4	Адміністративні витрати	35,0	4,5 %	Визначити
5	Амортизація	25,0	—	25,0
6	Прибуток	54,0	—	Визначити
7	Податок на прибуток (18 %)	16,2	—	Визначити
8	Чистий прибуток	37,8	—	Визначити

Семінар 8.2 Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

1.1 Сутність прогнозування фінансових показників суб'єктів малого підприємництва.

1.2 Порядок проведення фінансового прогнозування малих підприємств

2. Індивідуальне тестування

2.1 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III прогнозні та програмні документи економічного і соціального розвитку –

2.2 Згідно ст. 1 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III учасники державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку –

2.3 Згідно ст. 3 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III правовою основою державного прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку –

2.4 Згідно ст. 4 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» від 23.03.2000 № 1602-III система прогнозних і програмних документів економічного і соціального розвитку –

2.5 Згідно Постанови КМУ «Про прийняття за основу проекту Закону України про державне стратегічне планування» від 15.11.2011 № 4020-VI та Проекту Закону України «Про державне прогнозування та стратегічне планування» від 16.03.2010 № 6198 державне стратегічне планування –

3. Практичні завдання.

Використовуючи дані завдання, необхідно скласти прогнозний балансовий звіт малого підприємства на плановий квартал.

Статті балансу	Минулий квартал	Передбачаються зміни	Плановий квартал
АКТИВ			
I. Необоротні активи			
1. Нематеріальні активи	10,0	Без змін	
2. Основні засоби	115,0	Без змін	
3. Інші необоротні засоби	15,0	Без змін	
Усього за розділом I	140,0		
II. Оборотні активи			
1. Виробничі запаси	80,0	Є зміни, необхідно зробити розрахунки	
2. Грошові кошти в національній валюті	7,5	Без змін	
3. Поточні фінансові інвестиції	4,5	Без змін	
4. Дебіторська заборгованість	70,0	Необхідно зробити розрахунки	
5. Інші оборотні активи	3,5	Без змін	
Усього за розділом II	165,7		
III. Витрати майбутніх періодів	—	—	—
Баланс	305		
ПАСИВ			
I. Власний капітал			
1. Статутний капітал	150,0	Без змін	
2. Додатковий вкладений капітал	105,0	Без змін	
3. Інший додатковий капітал	5,0	Без змін	
4. Нерозподілений прибуток	37,8	Необхідно зробити розрахунки	
Усього за розділом I	292,8	—	
III. Довгострокові зобов'язання			
1. Довгострокові кредити банків	—	—	—
2. Інші довгострокові зобов'язання	—	—	—
3. Відстроченні податкові зобов'язання	—	—	—
Усього за розділом III			
IV. Поточні зобов'язання			
1. Короткострокові кредити банків	—	Балансуюча стаття	

2. Кредиторська заборгованість	10,5	Необхідно зробити розрахунки	
3. Інші поточні зобов'язання	2,4	Без змін	
Усього за розділом IV	12,9		
Баланс	305,7		

Примітка: у минулому кварталі виробничі запаси здійснили 6 оборотів.

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА МАЛОГО БІЗНЕСУ

Тема 1. Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки

Семінар 1.1 Сутність малого бізнесу в умовах трансформаційної економіки

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Економічна сутність малого підприємництва
- 1.2. Основні функції малого бізнесу. Основні види малого бізнесу
- 1.3. Достоїнства і недоліки організації малого бізнесу
- 1.4 Моделі малого підприємництва
- 1.5. Ідентифікація малого підприємництва

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 2.1 Мале підприємництво як сучасна форма господарювання і тип господарської поведінки. Функції підприємництва.
- 2.2 Умови і особливості здійснення малого підприємництва.
- 2.3 Місце і роль малого підприємництва у трансформаційній економіці.
- 2.4 Фірма та мале підприємство. Теорії фірми.

3 Розв'язати тестові завдання.

Підхід до малого підприємництва як сектору економіки засновано на виявленні єдності двох сторін суспільного виробництва, а саме:

- A. соціально-економічної та організаційно-технічної
- B. соціально-економічної та організаційно-фінансової
- C. економічної та організаційно-технічної
- D. соціально-економічної та інноваційно-технічної

До головних економічних рис малого підприємства не відноситься:

До головних економічних рис малого підприємства не відноситься:

- A. відособленість (тобто господарювання на свій страх і ризик)
- B. спеціалізація на будь-якому виді діяльності
- C. реалізація виробничих товарів (послуг) через купівлю-продаж на ринку
- D. великий розмір власного капіталу

Головними умовами здійснення підприємництва, на думку Л.І. Воротиної, мають бути:

Головними умовами здійснення підприємництва, на думку Л.І. Воротіної, мають бути:

- А. приватна автономність підприємця, орієнтація прибуток
 - В. відповідальність за наслідки своєї діяльності й пов'язаний із нею ризик, орієнтація на комерційний успіх
 - С. приватна автономність підприємця, відповідальність за наслідки своєї діяльності й пов'язаний із нею ризик, орієнтація на комерційний успіх
 - Д. приватна автономність підприємця, відповідальність за наслідки своєї діяльності й пов'язаний із нею ризик, орієнтація на комерційний успіх, соціальна орієнтованість
- Малий бізнес – це:

- А. діяльність будь-яких малих підприємств та окремих громадян (фізичних осіб) з метою одержання прибутку
 - В. бізнес, що спирається на підприємницьку діяльність невеликих фірм, малих підприємств, і які формально не входять до жодних об'єднань
 - С. особливий сектор економіки, утворений сукупністю малих підприємств, що виступає у якості специфічної соціально-економічної форми дрібного виробництва в умовах ринку
 - Д. це нормативна форма вираження принципу формальної рівності господарюючих суб'єктів в економічних відносинах, це система встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил поведінки
- До суб'єктів малого підприємництва належать:

- А. довірчі товариства
- В. страхові компанії
- С. банки та інші фінансово-кредитні фінансові установи
- Д. приватні підприємства

Список рекомендованої літератури

Базова

1. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
2. Менеджмент малого бізнесу: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова, В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник, 2007 . — 269с.
3. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. — К.: Інститут власності і свободи, 2012. — 124 с.
4. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.

Допоміжна

5. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
6. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
7. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса. – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
8. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
9. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
10. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

11. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
12. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
13. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
14. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
16. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
17. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
18. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
19. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
20. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 2. Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу

Семінар 2.1 Організація і умови функціонування підприємств малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Функції та правовий статус підприємця

1.2 Основні організаційно-правові форми підприємств малого бізнесу

1.3 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок реєстрації та ліцензування діяльності підприємства малого бізнесу

1.4 Порядок реєстрації підприємств малого бізнесу

1.5 Основи ліцензування та патентування підприємств малого бізнесу

1.6 Механізм створення власної справи

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Зовнішнє середовище діяльності підприємства малого бізнесу.

2.2 Основні концепції та стратегії маркетингу підприємства малого бізнесу.

2.3 Виробнича структура підприємства малого бізнесу. Чинники, що визначають виробничу структуру. Типи виробничої структури.

2.4 Менеджмент підприємства малого бізнесу. Функції управління.

3 Розв'язати тестові завдання.

Підприємець – це:

А. особа яка виступає в якості сторони, що фінансує, а також в якості поручителя або організатора підприємства.

В. професіонал високої кваліфікації у сфері управління, який відмінно орієнтується у правових питаннях, ринку, оподаткування, здатний знаходити стратегічно правильні управлінські рішення у різних сферах діяльності.

С. суб'єкт, що поєднує в собі комерційні, організаторські та новаторські здібності для пошуку і розвитку нових видів, методів виробництва, нових благ та їхніх нових якостей, нових сфер застосування капіталу.

Д. керівник, який, використовуючи різні методи й тактику управління, сприяє досягненню певної мети на підприємстві

Підприємець виконує функції, специфічні саме для цього виду діяльності, а саме:

Підприємець виконує функції, специфічні саме для цього виду діяльності, а саме:

- A. ресурсну, інвестиційну, інноваційну, ризикову
- B. ресурсну, управлінську, інноваційну, ризикову
- C. контрольну, управлінську, інноваційну, ризикову
- D. ресурсну, управлінську, інвестиційну, ризикову

Ресурсна функція полягає:

- A. в поєднанні фінансових, виробничих, матеріальних, сировинних, людських, інформаційних, інтелектуальних та інших ресурсів у процесі виробництва товару чи надання послуги
- B. в прийнятті управлінських рішень на всіх стадіях виробничої та збутової діяльності, здійснення організації, планування, мотивації та контролю виробництва
- C. в освоєнні нової продукції, нових технологій та нових форм організації виробництва і праці, пошук нових ринків збуту, нових засобів задоволення потреб споживача
- D. в необхідності прийняття рішень, які спрямовані на досягнення успіху

Права підприємця – це:

- A. правові норми, що підлягають обов'язковому виконанню
- B. правові та етичні відносини підприємців із суспільством, які характеризуються виконанням своїх правових норм
- C. це нормативна форма вираження принципу формальної рівності господарюючих суб'єктів в економічних відносинах, це система встановлених або санкціонованих державою загальнообов'язкових правил поведінки
- D. створення додаткових робочих місць, скорочення рівня безробіття До обов'язків підприємців не відносять:

До обов'язків підприємців не відносять:

- A. здійснювати оплату праці осіб, які працюють за наймом на рівні, не нижчому від мінімальних розмірів, встановлених законодавством
- B. забезпечити відповідні умови й охорону праці, а також інші соціальні гарантії
- C. реінвестування прибутку
- D. укладати трудові договори (контракти, угоди) з громадянами, яких приймають на роботу за наймом

Список рекомендованої літератури

Базова

5. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
6. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.

7. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
8. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

11. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні:від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-.194 с.
12. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
13. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
14. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
15. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
16. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

22. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
23. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
24. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
25. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
26. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
27. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
28. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
29. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
31. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>

32. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 3. Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств

Семінар 3.1 Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Джерела формування фінансових ресурсів

1.2 Державна фінансова підтримка малого підприємництва

1.3 Особливості формування фінансових ресурсів малих підприємств за рахунок кредитів комерційних банків

1.4 Лізинг та франчайзинг — види формування фінансових ресурсів малих підприємств

1.5 Управління формуванням фінансових ресурсів малих підприємств. Порядок визначення первісного капіталу на день відкриття малого підприємства

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Класифікація та структура персоналу підприємства малого бізнесу.

2.2 Характеристика капіталу і виробничих фондів малого підприємства.

2.3 Оцінка та видова класифікація основних фондів.

2.4 Амортизація основних фондів та методи амортизації.

2.5 Показники ефективності використання основних фондів.

3. Розв'язати тестові завдання.

Фінанси малого підприємництва – це:

- A. певна сукупність грошових фондів, що забезпечують процес виробництва та відтворення в рамках цього суб'єкта малого підприємництва, а також сукупність форм і методів формування та використання їх.
- B. різноманітні фінансові документи, які обертаються на ринку, мають грошову вартість і за допомогою яких здійснюються операції на фінансовому ринку.
- C. процес управління грошовим обігом, формуванням і використанням фінансових ресурсів підприємства. Це також система принципів, методів, засобів, за допомогою яких здійснюється управління грошовим обігом і фінансовими ресурсами.
- D. таке, що регулюється на основі відповідної системи функціонування, яке може здійснюватись у трьох формах: самофінансування, кредитування,

зовнішнє фінансування. Різні форми фінансового забезпечення використовують на практиці одночасно через установлення характерного для певного етапу розвитку суспільства співвідношення між ними
Механізм непрямих заходів державної фінансової підтримки малого підприємництва не включає:

- А. податкові знижки (або повне звільнення від інших податків)
- В. створення спеціалізованих фінансових установ
- С. прискорену амортизацію
- Д. знижки на науково-дослідні витрати, на витрати, пов'язані з підготовкою кадрів для підприємницької діяльності

До основних джерел залучених коштів відносяться:

- А. позики банків
- В. позикові кошти
- С. кошти від продажу облігацій та інших цінних паперів
- Д. стійкі пасиви

До принципів організації фінансів суб'єктів малого підприємництва не відноситься:

- А. децентралізація фінансових ресурсів
- В. фінансове планування
- С. формування фінансових резервів
- Д. безумовне використання фінансових зобов'язань перед партнерами

До джерел власних коштів не відносять:

- А. статутний капітал (кошти від продажу акцій та пайові внески учасників)
- В. резерви, накопичені підприємством
- С. інші внески юридичних і фізичних осіб (цільове фінансування, пожертвування, благодійні внески та ін.)
- Д. кредиторська заборгованість

Список рекомендованої літератури

Базова

9. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
10. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
11. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
12. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

17. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011. – 194 с.
18. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
19. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса. – М.: АСТ, 2011. – 352 с.
20. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства. – М.: Олимп-Бизнес, 2012. – 240 с.
21. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб. пособие / М.И. Балашевич, Т.П. Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
22. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании. – К.: Баланс Бизнес Букс, 2004. – 296 с.

Інформаційні ресурси

33. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
34. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
35. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
36. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
37. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
38. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
39. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
40. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
41. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emittents>
42. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
43. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 4. Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

Семінар 4.1 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Роль держави в організації малого бізнесу

1.2 Основні напрями державної підтримки малого бізнесу

1.3 Основні чинники, що впливають на конкурентоспроможність малого бізнесу

1.4 Інфраструктура підтримки малого бізнесу

1.5 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Чисельність населення та кількість малих підприємств (на 1 січня 2017 р.)

Регіон	Чисельність населення, тис. чол.	Кількість діючих малих підприємств		
		всього, одиниць	на 1000 чол.	коєфіцієнт
Україна (всього)				
Автономна Республіка Крим				
у т. ч. м. Севастополь				
Вінницька				
Волинська				
Дніпропетровська				
Донецька				
Житомирська				
Закарпатська				
Запорізька				
Івано-Франківська				
м. Київ				
Київська				
Кіровоградська				
Луганська				
Львівська				
Миколаївська				
Одеська				
Полтавська				

Рівненська				
Сумська				
Тернопільська				
Харківська				
Херсонська				
Хмельницька				
Черкаська				
Чернігівська				
Чернівецька				

2.2.Продуктивність праці робітників малих підприємств (станом на 1 січня 2017р.)

Регіон	Середньоспискова чисельність персоналу малих підприємств, в еквіваленті повної зайнятості, тис. чол.	Виручка (валовий дохід) від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	Продуктивність праці, тис. грн./чол.	Коефіцієнт продуктивності праці
Україна				
Автономна Республіка Крим				
Вінницька				
Волинська				
Дніпропетровська				
Донецька				
Житомирська				
Закарпатська				
Запорізька				
Івано-Франківська				
Київська				
Кіровоградська				
Луганська				
Львівська				
Миколаївська				
Одеська				
Полтавська				
Рівненська				
Сумська				
Тернопільська				
Харківська				

Херсонська				
Хмельницька				
Черкаська				
Чернівецька				
Чернігівська				
м. Київ				
м. Севастополь				

3 Розв'язати тестові завдання.

Під державною підтримкою слід розуміти:

- A. не свідоме формування державними структурами правових, економічних та організаційних умов становлення і розвитку малого підприємництва.
- B. створення символів, використання матеріальних і фінансових ресурсів, які залучаються у сферу малого підприємництва на пільгових засадах або безоплатно
- C. надання комерційних кредитів.
- D. свідоме формування державними структурами правових, економічних та організаційних умов становлення і розвитку малого підприємництва

До чинників, що зумовлюють формування державної політики підтримки малого підприємництва не відносять:

- A. мале підприємництво як складова приватного сектору економіки перебуває в нашій країні у процесі становлення.
- B. мале підприємництво є структуроутворюючим елементом ринкової економіки.
- C. мале підприємництво є провідним сектором ринкової економіки, найбільш масовим, динамічним та гнучким.
- D. державна підтримка малого підприємництва завжди пов'язана з додатковими фінансовими видатками

Основними завданнями державної політики розвитку малого підприємництва не є:

- A. забезпечення зростання внутрішнього валового продукту за рахунок діяльності суб'єктів малого підприємництва.
- B. залучення суб'єктів малого підприємництва до розв'язання соціально-економічних проблем на державному і регіональному рівнях.
- C. створення конкурентного середовища.
- D. розробки відповідних положень у сфері фінансування і кредитування

До напрямків реалізації завдань державної політики розвитку малого підприємництва не відноситься:

- A. формування нормативно-правової бази.

В. встановлення фіксованих відсотків за користування кредитом для суб'єктів малого бізнесу.

С. забезпечення інформацією.

Д. сприяння впровадженню технологій та інновацій

При здійсненні яких видів діяльності обов'язковою є сплата збору за здійснення деяких видів підприємницької діяльності:

А. торгова діяльність в пунктах продажу товарів (включаючи ринки);

В. діяльність за наданням безплатних побутових послуг;

С. діяльність у сфері моди;

Д. торгова діяльність в пунктах продажу товарів (окрім ринків)

Список рекомендованої літератури

Базова

13. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
14. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
15. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
16. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.

Допоміжна

23. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
24. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
25. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
26. Майкл Э. Гербер Мальный бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
27. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
28. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

44. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР,

- 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
45. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу:
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
46. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
47. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
48. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
49. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
50. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
51. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
52. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
53. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Семінар 4.2 Система державної підтримки розвитку малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Інструменти державної політики розвитку малого підприємництва
- 1.2 Саморегулювання і передача підприємницьким об'єднанням низки державних функцій: види саморегуляції
- 1.3 Співставлення державного регулювання з саморегулюванням
- 1.4 Малий бізнес і державні закупівлі

3. Самостійно опрацюйте питання:

- 3.1 Правові засади створення і функціонування підприємства малого бізнесу.
- 3.2 Класифікація організаційно-правових форм малого підприємництва.
- 3.3 Особливості організації міжнародного підприємництва. Розвиток спільних підприємств малого бізнесу в Україні.
- 3.4 Основні тенденції та проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.

3 Розв'язати тестові завдання.

По яких податках і зборах платники єдиного податку звільнюються від обов'язку нарахування, сплати і представлення податкової звітності:

- A. земельного податку і податку на прибуток;
- B. збору на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства;
- C. податку на дивіденди і податку на доходи фізичних осіб;
- D. податку на прибуток і акцизного збору

До форм державної підтримки малого бізнесу можна віднести:

- A. освоєння нових ринків.
- B. розвиток нових технологій.
- C. надання особливих податків.
- D. забезпечення малих підприємств держзамовленням

До основних напрямків державної підтримки малого бізнесу в умовах ресурсної незабезпеченості не відноситься:

- A. фінансова підтримка.
- B. матеріально-технічна підтримку.
- C. інформаційну підтримку.
- D. розгортання нового підприємства

До основних напрямків державної інноваційної політики у відношенні малого бізнесу не відносять:

- A. цілеспрямоване субсидування з бюджету.
- B. притягнення приватного капіталу до фінансування інноваційної діяльності.
- C. надання пільгових позик і заключення контрактів на розробку нової продукції і технології.
- D. збільшення тривалості податкового періоду

Прямими позиками називаються:

- A. позики на певний строк під більш низькі ставки, ніж кредит на приватному ринку позичкового капіталу.
- B. позики, що дають кредиторам державні гарантії до 90 % позикового капіталу.
- C. безпроцентні позики.
- D. виокремлення податків обороту і податків на додану вартість

Список рекомендованої літератури

Базова

17. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
18. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.

19. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
20. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

- 29.Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні:від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-.194 с.
- 30.Іванілов О.С. Економіка підприємства.Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
31. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
- 32.Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
- 33.Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
- 34.Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

- 55.Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
- 56.Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 57.Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
- 58.Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
- 59.Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
- 60.Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
- 61.Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
- 62.Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
- 64.База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>

65. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ МАЛОГО ПІДПРИЄМСТВА

Тема 5. Оподаткування підприємств малого бізнесу

Семінар 5.1 Оподаткування підприємств малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Особливості оподаткування суб'єктів малого бізнесу

1.2 Вивчення основних нормативно-правових документів, які регламентують порядок оподаткування підприємств малого бізнесу

1.3 Місце і значення спрощеної системи оподаткування Оподаткування малого бізнесу світовий досвід

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Планування фінансової діяльності підприємства малого бізнесу: сутність, форми, інструменти.

2.2 Сутність і види прибутку підприємства малого бізнесу. Джерела формування прибутку.

2.3 Напрямки використання прибутку підприємства малого бізнесу.

2.4 Оцінка фінансово-економічного стану підприємства малого бізнесу за допомогою показників.

2.5 Оцінка прибутковості та ділової активності підприємства малого бізнесу.

3 Розв'язати тестові завдання.

Згідно законодавству України розмір єдиного податку для малих підприємств складає:

A. для юридичних осіб становить 7 % місячної виручки від реалізації продукції, або 10 % (у такому разі не сплачується податок на додану вартість).

B. для юридичних осіб становить 3 % місячної виручки від реалізації продукції, або 5 % (у такому разі не сплачується податок на додану вартість).

C. для юридичних осіб становить 6 % місячної виручки від реалізації продукції, або 11 % (у такому разі не сплачується акцизний збір).

D. для юридичних осіб становить 6 % місячної виручки від реалізації продукції, або 12 % (у такому разі не сплачується податок на додану вартість)

Малі підприємства, які сплачують єдиний податок у розмірі 3 % місячної виручки від реалізації продукції:

- A. повинні сплачувати також податок на додану вартість, ПДВ і акцизний збір.
- B. повинні сплачувати також акцизний збір.
- C. повинні сплачувати також податок на додану вартість і акцизний збір.
- D. повинні сплачувати також податок на додану

Право обирати спосіб оподаткування доходів за єдиним податком шляхом одержання свідоцтва про сплату єдиного податку; таку систему оподаткування мають право запровадити:

- A. фізичні особи без створення юридичної особи з кількістю осіб, які перебувають у трудових відносинах з такою особою, не більше 10 осіб і обсягом виручки від реалізації продукції за рік 1650 тис. грн.
- B. фізичні особи без створення юридичної особи з кількістю осіб, які перебувають у трудових відносинах з такою особою, не більше 10 осіб і обсягом виручки від реалізації продукції за рік до 600 тис. грн.
- C. фізичні особи без створення юридичної особи з кількістю осіб, які перебувають у трудових відносинах з такою особою, не більше 15 осіб і обсягом виручки від реалізації продукції за рік до 1500 тис. грн.
- D. фізичні особи без створення юридичної особи з кількістю осіб, які перебувають у трудових відносинах з такою особою, не більше 10 осіб і обсягом виручки від реалізації продукції за рік 500 тис. грн.

Невірним є твердження:

- A. якщо платник єдиного податку використовує в підприємницькій діяльності найману працю або працю членів своєї сім'ї, розмір єдиного податку збільшується на 50 % за кожну особу
- B. сутність загальної системи оподаткування полягає в тому, що оподатковуваним доходом є сукупний чистий дохід, який визначається як різниця між валовим доходом (виручкою від реалізації продукції) і документально підтвердженими витратами, які безпосередньо пов'язані з одержанням доходу.
- C. ставка єдиного податку для фізичних осіб установлюється місцевими радами за місцем державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності залежно від виду діяльності та місця її здійснення.
- D. до четвертої групи з 2015 року віднесли колишніх платників фіксованого сільськогосподарського податку

До суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності не відносять:

- A. фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську

- діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 300000 гривень
- V. юридичні особи – суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу перевищує 20000000 гривень
- C. фізичні особи – підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; обсяг доходу не перевищує 1500000 гривень
- D. колишні платників фіксованого сільськогосподарського податку

Список рекомендованої літератури

Базова

21. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . – К. : Центр навчальної літератури, 2006 . – 200с.
22. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . – М. : Вузовский учебник , 2007 . – 269с.
23. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
24. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

35. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
36. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
37. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
38. Майкл Э. Гербер Мальный бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
39. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
40. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

66. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
67. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
68. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
69. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
70. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
71. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
72. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
73. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
74. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
75. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Семінар 5.2 Оподаткування підприємств малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1.Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Основні податкові пільги підприємствам малого бізнесу

1.2 Особливості спрощеної системи оподаткування

1.3 Основні види відповідальності підприємств малого бізнесу за здійснення податкових правопорушень

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Фінансова безпека підприємств малого бізнесу

2.2 Сутність, форми і види реструктуризації підприємств малого бізнесу.

2.3 Санація (фінансове оздоровлення) підприємств малого бізнесу.

2.4 Визначення ймовірності банкрутства підприємств малого бізнесу.

2.5 Суспільні форми організації виробництва на підприємствах малого бізнесу.

3 Розв'язати тестові завдання.

Можуть бути платниками єдиного податку ті підприємці, що займаються видами діяльності:

- A. діяльність з організації та проведення азартних ігор.
- B. виробники сільськогосподарської продукції.
- C. видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння.
- D. діяльність у сфері фінансового посередництва

Доходом платника (для фізичної особи) єдиного податку є:

- A. дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій).
- B. пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування.
- C. доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.
- D. готівкова виручка, яку підприємець раніше включив у дохід (відобразив у книзі обліку доходів) і вніс на свій підприємницький рахунок

Невірним є твердження:

- A. у разі якщо у податковому (звітному) році частка сільськогосподарського товаровиробництва становить менш як 78 %, сільськогосподарський товаровиробник сплачує податки у наступному податковому (звітному) році на загальних підставах.
- B. базовим податковим (звітним) періодом для податку є календарний рік.
- C. базою оподаткування єдиним податком для сільськогосподарських товаровиробників є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь.
- D. суб'єкт господарювання, який утворюється в результаті реорганізації (крім перетворення) будь-якого платника податку, що має непогашені податкові зобов'язання чи податковий борг, які виникли до такої реорганізації, може бути зареєстрований як платник єдиного податку

Єдиний податок в Україні може сплачуватись як:

- A. фіксованим часом для визначених законом видів діяльності.
- B. відсотками від отриманого доходу, від обороту.
- C. фіксованою сумою для бажаючих громадян.
- D. фіксованою програмою в поточному періоді

До податків і внесків не належить:

- A. ПДВ.

- В. податок на прибуток.
- С. єдиний соціальний внесок.
- Д. податок на приріст капіталу

Список рекомендованої літератури

Базова

- 25. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
- 26. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
- 27. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
- 28. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

- 41. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
- 42. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
- 43. Амбранс Ронда Библия малого бізнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
- 44. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
- 45. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бізнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
- 46. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бізнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

- 77. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
- 78. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
- 79. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15

80. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
81. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
82. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
83. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
84. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
85. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
86. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 6. Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

Семінар 6.1 Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Особливості формування і обліку витрат малих підприємств
- 1.2 Основні аспекти аналізу витрат підприємств малого бізнесу
- 1.3 Шляхи оптимізації витрат підприємства

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Системи участі працівників підприємств малого бізнесу у прибутках. Дивідендна політика.

2.2 Витрати та собівартість продукції підприємства малого бізнесу. Класифікація витрат.

2.3 Управління витратами на підприємстві малого бізнесу. Кошторис виробництва.

3 Розв'язати тестові завдання.

Який нормативно-правовий документ регламентує методологічні основи бухгалтерського обліку інформації про витрати підприємств усіх форм власності:

- A. Податковий Кодекс України.
- B. П(С)БО 16 Витрати.

С. Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження Методологічних положень щодо формування статистичної інформації про діяльність суб'єктів малого підприємництва» від 24 квітня 2003 року №125 (із змінами та доповненнями 27 липня 2007 року №273).

Д. П(С)БО 20 «Консолідована фінансова звітність» Елементами витрат малого підприємства є:

Елементами витрат малого підприємства є:

А. продукція, роботи, послуги або вид діяльності, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) коштів.

В. зменшення економічних вигід підприємства у формі вибуття (використання) активів, або збільшення зобов'язань, що спричинює зменшення власного капіталу підприємства за умови, що вони можуть бути достовірно оцінені.

С. сукупність їх економічно однорідних потоків.

Д. платежі за договорами комісії, агентськими угодами та іншими аналогічними договорами на користь комітента, принципала тощо; попередня (авансова) оплата товарів, робіт, послуг; погашення одержаних позик; витрати, що відображаються зменшенням власного капіталу відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку Входять до фінансової

звітності за вирахуванням суми, на яку зменшується податок на прибуток від діяльності малого підприємства внаслідок збитків від надзвичайних подій – це: Входять до фінансової звітності за вирахуванням суми, на яку зменшується податок на прибуток від діяльності малого підприємства внаслідок збитків від надзвичайних подій – це:

А. надзвичайні витрати.

В. інші звичайні витрати.

С. амортизація.

Д. відрахування на соціальні заходи Виражені у грошовій формі поточні витрати малого підприємства на виробництво і збут продукції (робіт, послуг) – це:

Виражені у грошовій формі поточні витрати малого підприємства на виробництво і збут продукції (робіт, послуг) – це:

А. інші звичайні витрати.

В. амортизація.

С. собівартість.

Д. надзвичайні витрати Абсолютна величина яких витрат зростає зі збільшенням обсягу випуску продукції і зменшується із його зниженням:

Абсолютна величина яких витрат зростає зі збільшенням обсягу випуску продукції і зменшується із його зниженням:

А. постійні

В. змінні

С. постійні на одиницю продукції

Д. змінні на одиницю продукції

Список рекомендованої літератури

Базова

29. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
30. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
31. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
32. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

47. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
48. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
49. Амбранс Ронда Библия малого бізнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
50. Майкл Э. Гербер Мальный бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
51. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бізнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
52. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бізнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

88. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
89. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
90. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
91. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

92. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
93. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
94. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
95. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
96. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
97. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Семінар 6.2 Управління витратами на підприємстві малого бізнесу

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Управління витратами підприємства
- 1.2 Планування витрат на підприємстві
- 1.3 Облік витрат на малих підприємствах
- 1.4 Контроль і аналіз витрат за підприємстві

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 2.1 Економічний зміст витрат малого підприємства.
- 2.2 Операційний важіль, запас фінансової міцності.

3 Розв'язати тестові завдання.

Обсяг господарської діяльності; специфіка, номенклатура та асортимент продукції (робіт, послуг) – це:

- A. внутрішні фактори.
- B. зовнішні фактори.
- C. макроекономічні фактори.
- D. загальні фактори

Після проведення комплексного аналізу підходів щодо сучасних напрямів оптимізації витрат підприємства можна виділити заходи, що є доцільними у сучасних умовах. Який з перелічених не відноситься до цих заходів:

Після проведення комплексного аналізу підходів щодо сучасних напрямів оптимізації витрат підприємства можна виділити заходи, що є доцільними у сучасних умовах. Який з перелічених не відноситься до цих заходів:

- A. підвищення технічного рівня виробництва, яке забезпечується впровадженням новітніх технологій, застосуванням нових видів сировини та матеріалів; використанням інноваційної техніки та обладнання; автоматизацією та механізацією виробничих процесів тощо.
- B. зміна обсягу та структури продукції, зокрема зміна номенклатури й асортименту, зниження матеріаломісткості й трудомісткості продукції.
- C. введення в дію нових цехів, виробництв і виробничих одиниць, а також диверсифікація виробництва.
- D. забезпечити гідний рівень життя, який виражається у певній кількості та якості споживчих благ і послуг, починаючи з «первинних», що задовольняють потреби працівників у продуктах харчування, одязі, засобах пересування, підтримки здоров'я і закінчуючи найскладнішими потребами, пов'язаними із задоволенням духовних, моральних, естетичних запитів. Максимальний ефект підприємствам нададуть:

Максимальний ефект підприємствам нададуть:

- A. комплексні програми зниження витрат та окремі дії.
- B. тільки окремі дії.
- C. тільки комплексні програми зниження витрат.

D. різні програми по зниженню витрат. Прикладом дій, пов'язаних зі зниженням трудомісткості бізнес-процесів:

Прикладом дій, пов'язаних зі зниженням трудомісткості бізнес-процесів:

- A. централізація функцій.
- B. децентралізація функцій.
- C. ускладнення бізнес-процесів і документообігу.
- D. розподіл функцій між компаніями. Одним із найбільш ефективних

методів виявлення резервів зниження собівартості продукції є:

Одним із найбільш ефективних методів виявлення резервів зниження собівартості продукції є:

- A. метод «just-in-time».
- B. функціонально-вартісний аналіз.
- C. «Target-costing».
- D. LCC-аналіз

Список рекомендованої літератури

Базова

33. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.

34. Менеджмент малого бизнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова, В.Я. Горфинкеля. – М. : Вузовский учебник, 2007. – 269с.
35. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
36. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.

Допоміжна

53. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
54. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
55. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса. – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
56. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
57. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб. пособие / М.И. Балашевич, Т.П. Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
58. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.: Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

99. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
100. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
101. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
102. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
103. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
104. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
105. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>

106. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
107. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
108. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
109. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 7. Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

Семінар 7.1 Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Особливості формування доходів малих підприємств
- 1.2 Визначення видів доходів відповідно до Податкового кодексу України
- 1.3 Основні аспекти оцінки доходів та прибутку малих підприємств

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1. Структура собівартості за статтями калькуляції виходячи з розрахунку 1000 одиниць продукції має вигляд: - Сировина і матеріали – 4870 грн.; - Паливо та електроенергія – 2226 грн.; - Оплата праці основних робітників – 3300 грн.; - Нарахування на оплату праці – згідно діючого законодавства; - Загальновиробничі витрати – 350 грн.; - Загальногосподарські витрати – 20 % до оплати праці основних робітників. Розрахувати прибуток від продажу одиниці виробу. Норма прибутку становить 12 %.

2.2 За звітний рік підприємство мало такі показники діяльності: обсяг вироблених та реалізованих виробів склав 25 тис. одиниць, постійні витрати при цьому становили 400 тис. грн., а змінні – 500 тис. грн. Оптова ціна виробника (без ПДВ), встановлена на такий виріб, 40 грн. Скільки виробів додатково потрібно виготовити і реалізувати в наступному році, якщо підприємство бажає збільшити свій прибуток на 10%?

3 Розв'язати тестові завдання.

Основним джерелом формування прибутку малого підприємства є:

- A. його операційна діяльність.
- B. його фінансова діяльність.
- C. його інвестиційна діяльність.

Д. його інноваційна діяльність Коефіцієнт маржинального доходу – це:

Коефіцієнт маржинального доходу – це:

- А. співвідношення суми маржинального доходу й суми доходу від реалізації продукції.
- В. співвідношення суми прибутку й суми доходу від реалізації продукції.
- С. співвідношення суми маржинального доходу й суми прибутку.
- Д. співвідношення суми доходу від реалізації до суми маржинального доходу Доходи малих підприємств поділяються на:

Доходи малих підприємств поділяються на:

- А. на операційну, інвестиційну, фінансову та іншу діяльність.
- В. на операційну, інноваційну, фінансову та іншу діяльність.
- С. на операційну, інвестиційну і фінансову діяльність.
- Д. на операційну, інвестиційну, фінансову та надзвичайну діяльність Невірним є твердження:

Невірним є твердження:

- А. прибуток є узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності всіх видів малого підприємства, незалежно від форм власності.
- В. розмір прибутку залежить тільки від обсягів реалізації продукції.
- С. прибуток характеризує ефективність роботи малих підприємств, які функціонують за принципами повного господарського розрахунку, самоокупності та самофінансування.
- Д. аналіз беззбитковості здійснюють у разі створення малого підприємства, організації нового виду виробництва, виготовлення нового виду продукції Дохід малого підприємства від операційної діяльності складається:

Дохід малого підприємства від операційної діяльності складається:

Дохід малого підприємства від операційної діяльності складається:

- А. з доходу від його основної діяльності та інших операційних доходів.
- В. з доходу від його фінансової діяльності та інших операційних доходів.
- С. з доходу від його основної діяльності та інших фінансових доходів.
- Д. з доходу від його інвестиційної діяльності та інших операційних доходів

Список рекомендованої літератури

Базова

37. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.

38. Менеджмент малого бизнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова, В.Я. Горфинкеля. – М.: Вузовский учебник, 2007. – 269с.
39. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.
40. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.

Допоміжна

59. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
60. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 728 с.
61. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса. – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
62. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
63. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб. пособие / М.И. Балашевич, Т.П. Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
64. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.: Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

110. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
111. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
112. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
113. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
114. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
115. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
116. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>

117. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
118. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
119. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
120. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Семінар 7.2 Система формування і управління доходами та прибутком малих підприємств

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Управління розподілом прибутку малого бізнесу
- 1.2 Завдання управління прибутком суб'єкта малого бізнесу
- 1.3 Підприємницький дохід як дохід на підприємницький ресурс.
- 1.4 Економічний прибуток, його функції та відмінність від нормального прибутку.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Доберіть правильне визначення до кожної категорії:

1. Платіжне доручення
2. Грошові фонди
3. Фінансові ресурси
4. Фінансова діяльність
5. Грошові надходження підприємств
6. Овердрафт
7. Прибуток
8. Виручка від реалізації
9. Фінансове планування
10. Фінансові інвестиції
11. Дохід від участі в капіталі
12. Фінанси підприємств
13. Довгострокові зобов'язання
14. Чистий прибуток
15. Грошові потоки
16. Фінансова стратегія
17. Бюджетування
18. Бюджет

А) економічні відносини, пов'язані з рухом грошей, формуванням грошових потоків, розподілом і використанням доходів і грошових фондів суб'єктів господарювання в процесі відтворення. Б) грошові кошти, що є в розпорядженні підприємств. В) відокремлена частина грошових коштів, які мають цільове спрямування. Г) система використання різних форм і методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей. Д) кошти, які надходять на поточні й інші рахунки підприємств у банках та в касу підприємств. Е) надходження і витрати грошових коштів та їхніх еквівалентів. Ж) сума коштів, які надійшли на поточний рахунок підприємства в банку або касу підприємства від продажу товарів та надання послуг. З) частина отриманого на вкладений капітал чистого доходу підприємства, тобто винагорода за ризик підприємницької діяльності. И) прибуток, одержаний після сплати податків, що залишається в

розпорядженні підприємства, яке відповідно до установчих документів визначає напрями його використання. К) активи, які утримуються підприємством з метою збільшення прибутку, зростання вартості капіталу або інших вигід для інвестора. Економіка підприємства: збірник тестів і задач Л) доходи від інвестицій, вкладених в асоційовані, дочірні або спільні підприємства, облік яких ведеться за методом участі в капіталі. М) довгострокова мета фінансової діяльності підприємства, що залежить від його фінансової політики, вибору найефективніших напрямів її досягнення. Н) процес визначення обсягу фінансових ресурсів за джерелами формування і напрямками їх цільового використання згідно з виробничими та маркетинговими показниками підприємства в плановому періоді. О) короткострокова позика банку. П) зобов'язання, які становлять тривале фінансування компанії. Р) технологія фінансового планування, обміну та контролю доходів (витрат), одержуваних від господарсько-виробничої діяльності, що дає змогу аналізувати заплановані та отримані фінансові показники. С) фінансовий план, який охоплює всі сторони діяльності підприємства, в якому зафіксовані у співвідношенні всі витрати, які повинні бути здійснені, та отримані результати в майбутньому в конкретно визначений термін. Т) розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника банку, котрий його обслуговує, про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача.

3 Розв'язати тестові завдання.

Дохід від фінансової діяльності включає до свого складу:

- А. одержані дивіденди, доходи від фінансової оренди, доходи від інвестиції в інновації та інші доходи, одержані від фінансових інвестицій.
- В. одержані дивіденди, відсотки, доходи від фінансової оренди (від наданих в оренду майнових об'єктів з правом їх викупу орендарями) та інші доходи, отриманих за методом участі в капіталі.
- С. одержані дивіденди, відсотки, доходи від фінансової оренди (від наданих в оренду майнових об'єктів з правом їх викупу орендарями), доходи від реальних інвестицій та інші доходи, одержані від фінансових інвестицій.
- Д. одержані дивіденди, відсотки, доходи від фінансової оренди (від наданих в оренду майнових об'єктів з правом їх викупу орендарями) та інші доходи, одержані від фінансових інвестицій, крім доходів, отриманих за методом участі в капіталі

У бухгалтерському обліку для відображення у «Звіті про фінансові результати» доходи класифікуються за наступними групами:

У бухгалтерському обліку для відображення у «Звіті про фінансові результати» доходи класифікуються за наступними групами:

- А. дохід від реалізації продукції, чистий дохід від реалізації продукції, інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи.

- В. дохід від реалізації продукції, інші операційні доходи, фінансові доходи, інші доходи та доходи від надзвичайних подій.
- С. чистий дохід від реалізації продукції, операційні доходи, фінансові доходи та інші фінансові доходи.
- Д. операційні доходи, фінансові доходи, інші доходи та надзвичайні доходи Дохід від реалізації продукції включає до себе:

Дохід від реалізації продукції включає до себе:

- А. загальний дохід від реалізації продукції, дохід від реалізації оборотних активів, необоротних активів.
- В. загальний дохід від реалізації продукції, товарів, робіт або послуг без вирахування наданих знижок, повернутих раніше проданих товарів та непрямих податків та зборів.
- С. дохід від реалізації продукції за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів що за договорами належать комітентам.

Д. немає правильної відповіді Які надходження від інших осіб не визнаються доходами:

Які надходження від інших осіб не визнаються доходами:

- А. сума авансу в рахунок оплати продукції, сума попередньої оплати продукції, сума від не операційних курсових різниць.
- В. сума балансової вартості валюти, надходження у вигляді процентів, роялті та дивідендів, надходження що належать іншим особам.
- С. сума податку на додану вартість, акцизів інших податків і обов'язкових платежів, сума надходжень за договорами комісії, агентським та іншим аналогічним договорам, сума завдатку або в погашення позики, якщо не передбачено відповідними договорами.
- Д. цільове фінансування капітальних інвестицій, цільове фінансування для компенсації витрат яких задано підприємству Беззбитковість

бізнесу – це:

Беззбитковість бізнесу – це:

- А. рівень виробництва й збуту, за якого прибуток дорівнює витратам виробництва.
- В. рівень виробництва й збуту, за якого виручка від реалізації продукції дорівнює витратам виробництва.
- С. рівень виробництва й збуту, за якого виручка від реалізації продукції дорівнює умовно-постійним витратам.
- Д. рівень виробництва й збуту, за якого прибуток дорівнює витратам на збут

Список рекомендованої літератури

Базова

41. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
42. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
43. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. — К.: Інститут власності і свободи, 2012. — 124 с.
44. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

65. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. — К.: УкрДрук, 2011.-194 с.
66. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. — К.: Центр учбової літератури, 2011 . — 728 с.
67. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . — М.: АСТ, 2011.- 352 с.
68. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
69. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. — Минск: БГЭУ, 2012. — 335 с.
70. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

121. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
122. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
123. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
124. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
125. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
126. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>

127. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
128. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
129. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitants>
130. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
131. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Тема 8. Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

Семінар 8.1 Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

- 1.1 Корпоративний план, порядок його складання
- 1.2 Методи фінансового прогнозування. Прогнозування складання фінансових звітів малих підприємств
- 1.3 Короткостроковий прогноз фінансового стану малих підприємств

2. Самостійно опрацюйте питання:

- 2.1 Види та методи планування діяльності підприємства малого бізнесу.
- 2.2 Бізнес-план підприємства малого бізнесу. Тактичне й оперативне планування.
- 2.3 Вимірники обсягу продукції підприємства малого бізнесу.

3 Розв'язати тестові завдання.

Метою підготовки бізнес-плану не є:

- A. складання стратегічного документа, що визначає напрямок розвитку і контроль за його діяльністю.
- B. пошук потенційних партнерів та інвесторів.
- C. отримання банківського кредиту.
- D. виробітка соціальної політики До виробничого плану не відноситься:

До виробничого плану не відноситься:

- A. програма виробництва і реалізації продукції.

В. виробничі потужності.

С. матеріально-технічне забезпечення.

Д. вартість виробництва, маркетинга і збуту продукції До змісту розділу «Опис стратегії розвитку підприємства» не відносять:

До змісту розділу «Опис стратегії розвитку підприємства» не відносять:

А. розкриваються головні цілі та завдання перспективного стратегічного розвитку.

В. коротко викладається суть і обґрунтовується актуальність проекту.

С. описуються стадії опрацювання основних етапів проекту.

Д. політика після продажного обслуговування Оберіть невірне твердження:

Оберіть невірне твердження:

А. відмінність бізнес-плану для малого бізнесу від виконаного за всіма правилами документа полягає в його меншою формальності, його доступності.

В. бізнес-план включає розробку мети і завдання, які ставляться перед підприємцем на найближчу і подальшу перспективу, оцінку поточного стану економіки, сильних і слабких сторін виробництва, аналіз ринку та інформацію про клієнтів.

С. склад, структура і обсяг бізнес-плану визначається згідно законодавства.

Д. бізнес-план може носити характер поточного (тобто на один рік) або перспективного (3-5 років) плану До складових процесу складання корпоративного плану не можна віднести:

До складових процесу складання корпоративного плану не можна віднести:

А. розрахунок фінансових і матеріальних ресурсів, необхідних для реалізації стратегії малого підприємства.

В. визначення потенційні проблеми і сприятливі можливості розвитку малого підприємства.

С. контроль виконання корпоративного плану.

Д. прогноз прибутку від основної діяльності підприємства

Список рекомендованої літератури

Базова

45. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.

46. Менеджмент малого бізнесу: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова, В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник, 2007 . — 269с.

47. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.

48. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: "Знання", 2008.- 302 с.

Допоміжна

- 71.Піріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні:від витоків до сьогодення. – К.: УкрДрук, 2011.-.194 с.
- 72.Іванілов О.С. Економіка підприємства.Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
73. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
- 74.Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес,2012.-240с.
- 75.Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб.пособие / М.И.Балашевич, Т.П.Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
- 76.Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.:Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

132. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
133. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
134. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
135. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
136. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
137. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
138. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
139. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
140. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
141. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>

142. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Семінар 8.2 Прогнозування основних показників діяльності малих підприємств

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацювати конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

1.1 Сутність прогнозування фінансових показників суб'єктів малого підприємництва.

1.2 Порядок проведення фінансового прогнозування малих підприємств

2. Самостійно опрацюйте питання:

2.1 Охарактеризувати принципи і зміст економічного прогнозування діяльності підприємств малого бізнесу.

2.2 Визначити зміст довгострокових і короткострокових прогнозів розвитку підприємств малого бізнесу і сфери їх використання.

2.3 Обґрунтувати процедуру визначення потенціалу підприємства малого бізнесу.

3 Розв'язати тестові завдання.

Зміст третього розділу корпоративного плану полягає у:

A. прогнозується рух грошових коштів на поточному рахунку малого підприємства, обсяг реалізації продукції протягом року, а також величина прибутку.

B. наводяться критерії варіантів фінансової стратегії малого підприємства.

C. у ньому обґрунтовується мета малого підприємства.

D. перелічуються переваги та недоліки в роботі малого підприємства і шляхи їх усунення

Формалізовані методи прогнозування можна поділити на:

Формалізовані методи прогнозування можна поділити на:

A. методи, які базуються на застосуванні лінійних моделей та нелінійних.

B. методи, які ґрунтуються на застосуванні стохастичних і лінійних моделей.

C. методи, які базуються на застосуванні детермінованих і нелінійних моделей.

D. методи, які ґрунтуються на застосуванні детермінованих моделей та стохастичних моделей

за:

Прогноз руху грошових коштів складається за:

- A. операційної, інноваційної і фінансової діяльності.
- B. інноваційної, інвестиційної і фінансової діяльності.
- C. операційної, інвестиційної і фінансової діяльності.

D. операційної, інвестиційної і інноваційної діяльності
Непряний метод визначення грошових коштів це:

Непряний метод визначення грошових коштів це:

- A. визначення суми чистого надходження коштів шляхом послідовного коригування показника прибутку внаслідок змін у складі запасів, дебіторської та кредиторської заборгованості, доходів і витрат, пов'язаних з інвестиційною і фінансовою діяльністю.
- B. визначення грошових коштів у результаті операційної діяльності у вигляді різниці між надходженнями і видатками грошових коштів.
- C. являє собою дослідження і визначення грошових коштів не тільки на достовірних даних, й на певних припущеннях.
- D. за яким розкриваються основні види валових надходжень грошових коштів чи валових виплат грошових коштів

Підхід, що передбачає прогнозування грошових, а не всіх фінансових потоків підприємства – це:

Підхід, що передбачає прогнозування грошових, а не всіх фінансових потоків підприємства – це:

- A. бюджетний підхід.
- B. аналітичний підхід.
- C. економіко-математичний підхід.
- D. статистичний підхід

Список рекомендованої літератури

Базова

49. Говорушко Т.А. Малий бізнес: навч. посіб. / Т.А. Говорушко, О.І. Тимченко ; Нац. ун-т харчових технологій . — К. : Центр навчальної літератури, 2006 . — 200с.
50. Менеджмент малого бізнеса: учебник для вузов / под ред. М.М. Максимцова , В.Я. Горфинкеля . — М. : Вузовский учебник , 2007 . — 269с.
51. Зелена книга малого бізнесу України – 2012 / Д.В. Ляпін, В.І. Дубровський, О.М. Піщуліна, О.П. Продан. — К.: Інститут власності і свободи, 2012. — 124 с.
52. Варналій З.С. Мале підприємництво:основи теорії і практики. - К.: ”Знання” ,2008.- 302 с.

Допоміжна

77. Пиріг О., Черняк Д. Підприємництво в Україні: від витоків до сьогодення. — К.: УкрДрук, 2011.-.194 с.

78. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011 . – 728 с.
79. Амбранс Ронда Библия малого бизнеса . – М.: АСТ, 2011.- 352 с.
80. Майкл Э. Гербер Малый бизнес: от иллюзий к успеху. Возвращение к мифу предпринимательства.-М.: Олимп-Бизнес, 2012.-240с.
81. Балашевич М.И. Экономика и организация малого бизнеса: учеб. пособие / М.И. Балашевич, Т.П. Быкова. – Минск: БГЭУ, 2012. – 335 с.
82. Джейми С. Уолтерс Качественная эволюция малого бизнеса: 4 ключа к успеху без необходимости расширения компании.-К.: Баланс Бизнес Букс, 2004.-296с.

Інформаційні ресурси

143. Закон України "Про національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні" N 2157-III від 21.12.2000р. із змінами I, внесеними згідно із Законами N 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010, ВВР, 2010, N 37, ст.496 та N 4731-VI (4731-17) від 17.05.2012 режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2157-14>
144. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
145. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (із змінами та доповненнями)// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/436-15
146. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
147. Офіційний веб-сайт Європейський науковий фонд [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.esf.org/>
148. Национальный институт стратегических исследований [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.niss.gov.ua>
149. Экономическая теория on-line (электронная библиотека экономических журналов) [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://www.economictheory.narod.ru>
150. Державна система розкриття інформації про емітенти цінних паперів
151. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/emitents>
152. База даних компаній України [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.kompass.ua>
153. Портал української промисловості [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.minprom.com.ua>

Навчальне видання

Роженко Олександра Вікторівна
Кучер Юлія Євгенівна

Кафедра підприємництва і торгівлі

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОНОМІКА МАЛОГО БІЗНЕСУ»

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. .

**Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського**

50005, Дніпропетровська обл.,

м. Кривий Ріг, вул. Трамвайна, 16.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.